

Kaj manjka novemu učnemu načrtu

Za Vranc-Dolganov učni načrt je bilo treba take reklame kot da se bo tiskalo delo, ki bo odsegalo najmanj 10 debelih knjig. Druga za drugo so se vrstile anonce v našem strokovnem časopisu: »Prijavljajte se, da zamo-remo pričeti s tiskom. Naročite knjigo, ki je za vsakega učitelja neobhodno potrebna. Knjiga vam bo vodnik in svetovalec.«

Mar ne bi bilo pravilneje, da se pri stvari, ki zanima in mora zanimati vsakega učitelja in vzgojitelja, postopa po oni stari: štej gla-ve — kuhaj kave? Kdo je kriv, da se mora za tako važno stvar zgubljati toliko nepotrebnih besed? Učitelj? Mar si sam kroji usodo? Mar je sam kriv, da stoji pred globokimi luknjami, ki ne ve, kako jih bo zamašil. Mar mislite, da se ne zaveda, da mu je knjiga neobhodno potrebna, da brez nje ne bo mogel slediti duhu časa, če bi se že zamogel za-držati brez nje na nevarni strmini?

Načrt je skrbno pripravljeno delo dveh naših priznanih šolnikov in šolskih reforma-torjev. Kljub vsej ljubezni, s katero je delo sestavljeno, ne bo delo v razredih napredo-valo kakor bi bilo želeto — to pa zaradi na-vidnih male stvarčice, ki je v načrtu ni.

Sestavljača bi morala namreč med posa-meznimi poglavji pustiti male odmore. Ti odmore naj bi bili označeni na primer s tremi pikami.

Pri prvih treh pikah, ki naj bi bile takoj v začetku šolskega leta, naj bi se uboga uči-teljska para malo oddahnila, da razmisli, kako bo ob skromni plači nabavil za zimo obleko, kako bo ženi, sebi in otrokom preskrbel do-bro obutev. Kje si bo sposodil denar za šolske knjige, da jih da otroku, ki ga mora šolati, ker mu kaj drugega nima dati kot izobrazbo. Premisli naj in zračuna, koliko bodo znašale takse za vpis v šolo, koliko bo moral mesečno odriniti za hrano in stanovanje svojega dijaka.

Pri drugi skupini pik naj bi se odpočil, da skalkulira, da-li bi bilo bolje, da si sposodi nekaj denarja in si pripravi več hrane za zi-mo naenkrat — ali bo bolje, da živi od danes do jutri in je dan na dan vse bolj navezan na razne lokalne faktorje in faktorčice. Ve-deti mora namreč — in tega se prav dobro zaveda, da je hrana jeseni cenejša in da cena raste s mrazom, najmanj s mrazom.

Pri tretji skupini naj bi bilo dovoljeno uči-teljem materam, da se sredi napornega dela počijejo in razmislijo, da-li bi bilo bolje, da sledijo naravnemu zakonu in udovoljijo za-

htevam, ki jih postavlja materinstvo, ter si s tem skopljajo novo brezno; ali naj zatajijo v sebi vse plemenite nagone in se posvetijo samo delu v šoli, seve v toliki meri, da bo efekt ekvivalenten za nagrado, ki jo prejema-jo, četudi poleg dela, ki ga opravljajo z enako vnemo kot oni, ki so bolj nagrajeni, morajo skrbeti za otroke, ki so tu, in za gospodinj-stvo.

Pri četrti skupini pik naj bi bilo dovoljeno mladim učiteljicam, da se odločijo in premi-slijo, da-li bi bilo bolje, da sledijo glasu svo-jega srca in s tem osnujejo dom — in izgube službo, ali da varujejo skorjico kruha in za-tajijo v sebi ono, za kar jih je narava določila. Tu bo odločitev enako težka, kot pri materah.

Pri poslednji skupini pik naj bi šli v sebi mladi učitelji in razmisli, ali se odločijo, ali bi kazalo poročiti tovarišice, ki bodo v tistem trenutku pričele za moše plačevati davek, ki ga plača malokateri veleposestnik, ali bi bilo bolje, da poročijo dekleta brez službe in brez dote ter si s tem ustvarijo nekaj, kar bo po-dobno domačemu ognjišču. Se ena možnost je, ki bo najbolj čista. Ostanjejo lahko samci vse žive dni, potikajo se lahko do smrti po tujih stanovanjih in gostilnah, da na stara leta ne bodo imeli koga, ki bi jim prinesel čašo sveže vode.

Nadalje naj bi bilo v načrtu preskrbljeno, da se šolski delavec za hip otrese vseh vsak-danjih čisto materialnih skrbi in pri tej pri-liki v duhu samega sebe vpraša: ali ne bi ka-zalo, da si naročim kakšno knjigo. Tu raz-mišljanja ne bo. Odločitev bo padla takoj — pa bo tudi takoj razveljavljena. Denarnica je prazna. Prvega prazna kot zadnjega. Tu je dovolj en sama pika...

Nismo še na kraju! Še božič ni minil. Poglavja se vrste — vrste se tudi pike. Mnogo je tega, o čemer učitelj mora razmišljati, to-liko, da se je bati, da bo v vsej knjigi videl le pike! Da bo delo v razredih »napredovalo«, je samo po sebi razumljivo!

Tudi konec ni pravilen. Na koncu naj bi bil narisana Damoklejev meč, ki visi nad vsa-kim od nas. Učitelj se mora zavedati, da nad njegovim ramenom stalno visi ostro orožje, ki se bo zarilo v izmučeno meso, čim bo tanko nit, na katero je obešen, preščipnil s svojim zlobnim jezikom kak »priatelj in voditelj narodov«.

Mar ni položaj današnjega učitelja rož-nat? Mar ne slutite, kako naša šola »napre-duje«? —pst.

Učiteljski pokret Naša anketa

Kljub temu, da je bil rok za konec anke-tiranja 5. februar, je do sedaj dospelo še pre-malo izpolnjenih anketnih pol, da bi se mo-glo pristopiti h končni redakciji zbranega ma-teriala. Zamude sicer ne moremo šteti v zlo, ker je bil marsikdo zaposlen z delom, ki je v zvezi s koncem prvega šolskega polletja. Zato prosimo vse one, ki ankete še niso do-vršili, naj to store čimprej in ankete pole takoj odposljejo.

Pri tej priliki naj še enkrat opozorimo, da morajo biti odstotki pravilno izračunani. Kontroliranje in ponovno izračunavanje pro-centov bi preveč otežilo končno redakcijo ter obenem zavleklo izdajo prihodnje številke »Prosvete«. Poudarjamo tudi, da je treba vsa paznjo posvetiti 10. točki ankete pole (kako se otrokove stanovanjske prilike odražajo v njegovi telesni rasti, higieni obleke in telesa, morali itd.). K tej točki naj sodelavci zapišejo svoja opažanja tekom dela v razredu, kar go-tovo ne bo težko. Opišite vse, kar ste videli pozitivnega in negativnega. Le tako bo mo-goče sestaviti kolikor mogoče točno sliko in doseči oni cilj, ki smo si ga zastavili s to an-keto. Kot primer, kako je mogoče kratko in jasno odgovoriti na to vprašanje, naj citiramo tozadevno mesto iz ankete pole, ki je pri-spela iz večjega industrijskega kraja. Odgo-vor se glasi:

»Tesna in vlažna stanovanja povzro-čajo mnoge bolezni, kakor revmatizem, še več pa pljučne bolezni. Zdravljenje in-fekcijskih bolezni v sodobnem smislu be-sede je onemogočeno. Skupno spanje ští-

rih, petih otrok v eni postelji samo pod-črtava zgornjo trditev.

Otrokove duševne in vzgojne prilike se odražajo predvsem v zaostalosti, ne-nadarjenosti, malomarnosti, pomankljivi srčni izobrazbi. Surovost in zmerjanje s prav krepkimi izrazi ni nobena posebnost. Moralni prestopki so česti. Saj tudi ni čudno, ko ždi pet, šest in veččlanska družina v enem samem prostoru. Oče je delavec. Ob sobotah, tudi med tednom je pijan in ne ravna najlepše s svojo ženo. Njuno intimno življenje opazujejo otro-ci, sodijo in sklepajo po svoje, si ustvar-jajo čisto nemogočo fantazijo. Pri vsem tem se jim obuja hotenje po seksualnem doživljanju, kar večkrat ne izostane. (13-letno dekle ima svojega fanta.) Z ozirom na zgornje je spolna dozorelost kaj zgodnja.«

Iz teh nekaj lapidarnih stavkov se jasno razbere, da razmere ne morejo biti drugačne, če 23,7 % dečkov in 27,3 % deklic iz anke-tiranega razreda prebiva v stanovanjih z enim samim prostorom ter 50 % dečkov in 38,6 % deklic istega razreda v stanovanjih s kuhinjo in eno sobo.

Kakor že rečeno, pa opišite tudi ugodne stanovanjske prilike. Pokažite, kako se od-raža na otrocih dejstvo, da imajo prostorna stanovanja, snažne postelje in vsak svoje udobno ležišče.

In še eno prošnjo: Vsak naj se pod polo-razložno in čitljivo podpiše! O. H.

Pavel Prodornik:

„Prosveta“, Haloze in mi

(Naše sodobne narodno-obrambne naloge.)

»Hodil po zemlji sem naši in pil nje — bolesti...«

O. Župančič.

»Mesečna« priloga Učitelj, tovariša - Pro-sveta, ki so jo po večletnem molku naše vi-talne potrebe ponovno priklicale v življenje, je svojo prvo številko posvetila našemu ob-mejnemu problemu. Vsa tozadevna izvajanja in ugotovitve njenih sodelavcev so izzvenela v nekem oziru zelo svarilno za vse naše ob-mejno narodno delo.

Uspeh obmejnih akcij?

Po dvajsetletnem udejstvovanju smo morali, žal, spoznati, da vse naše obmejno-na-cionalno delo, v katerem se najbolj nesebično in požrtvovalno udejstvuje učiteljsko, ni ro-dilo onih plodov in uspehov, ki bi jih moralo v sorazmerju s potrošenimi energijami. Pri temeljitih poglobitvi v ta problem nam je Prosveta razkrila tudi vzroke teh nerazvse-ljivih rezultatov.

Narodno vprašanje — gospodarsko vprašanje

Uspešna narodno-obrambna akcija mora biti v prvi vrsti socialna in gospodarska akci-ja. Naše ljudstvo hoče kruha in resnične za-ščite pred izkoriščevanjem tujega in doma-čega kapitala. Zato se moramo tudi vsi lotiti dela po točnem načrtu. Najprej se moramo poglobiti v ekonomske, socialne in kulturne razmere našega kmetško-delavskega ljudstva, nato pa s koncentracijo vseh sil, vseh posa-

meznikov in društev, zaščititi naše ljudstvo s smotno socialno-gospodarsko akcijo.

Pravi narodni delavci.

To je spoznanje nekaterih obmejnih de-lavcev, ki so se otresli vsake površnosti in polovičarstva, ki niso hoteli plavati kot svetla pena na površju obmejnega dela, ampak so se tiho poglobili v ta problem ter se po dol-gem zbiranju in medsebojnem primerjanju podatkov ter opazovanju življenja prigrizli do jedra, do resnice in spoznanja.

S tem, da so objavili svoje ugotovitve v Prosveti, s tem, da so osvetlili naš obmejni problem brez zvenceh besed z drugih, real-nejših vidikov, kot smo jih vajeni slišati na tozadevnih shodih in zborovanjih, pa tudi s tem, da so nam pokazali nova, boljša pota pri reševanju tega problema, so vzbudili vse potrebno zanimanje in priznanje.

Prosveta izhajaj mesečno!

Obenem pa so prav uspešno in brez be-sed prikazali potrebo res mesečnega izhaja-nja Prosvete, saj je toliko aktualnih proble-mov, ki na vsak korak kričijo po rešitvi. To so problemi, ki po svoji naravi ne spadajo v stanovsko političnega Učit. tovariša in ne v pedagoško usmerjenega Popotnika, ampak baš v Prosveto, ki tvori vez in prehod med njima.

Napačno bi bilo, če bi učiteljsko, ki ne živi in se ne udejstvuje v strogo obmejnem pasu, živelo v iluziji, da se sodobni »Drang nach Osten« konča že tam na Teznu in v Slovenskih goricah, da je vse to problem, ki se njih ne tiče neposredno in ne zahteva nji-hovega aktivnega študija in sodelovanja.

Naslednje vrstice naj potegnejo k delu tudi ostale!

agresivnost

Nemška progresivnost: slovenski konzervativizem.

Nemški trgovec, obrtnik, industrijec in organizator prometa je ob Dravi in Dravinji prodiral tudi na polje in v Haloze. Gospodar-sko dobo situiran je kot nosilec progresivne-ga življenja in v znamenju ofenzivno razpo-loženega gospodarskega liberalizma z lahko-to zavladal nad malo odpornim in zelo konzer-vativnim slovenskim poljedelcem.

Ker je kazal več smisla za gospodarski napredek, je z njim simpatiziralo in koketi-ralo tudi tedanje »slovensko« meščanstvo.

„Materinski dan“

(izdanje UPZ)

Sklep lanske banovinske skupščine v Ljubljani.

Med drugimi sklepi, ki so jih sprejeli na lanskeoletni učiteljski skupščini v Ljubljani, je tudi oni, ki nalaga Učiteljskemu pevskemu zboru začetni izdajanje glasbenih priročni-kov za različne šolske prireditve. Ta sklep so zborovalci motivirali z nujno potrebo takih glasbenih priročnikov, ki nudijo učiteljsko dobro pomoč pri iskanju in zbiranju primer-ne snovi za šolske proslave. Do sedaj se je trudilo tako, da je iskalo po različnih knjigah, a velikokrat zaman.

Učiteljski pevski zbor je že pod pred-sedstvom pokojnega Emila Adamiča resno delal na odpravi glasbenih potreb naših šol, in kakor je znano, je pokojnik že sam se-stavil tako delo. Z njegovo smrtjo je delo sicer nekoliko zastalo, vendar pa je sedaj UPZ po večmesečnem trudu oddal svojo prvo edicijo v tiskarno.

Prva glasbena edicija UPZ je posvečena materinskemu dnevu. Obsegala bo na pribli-žno 35 straneh velikosti »Našega roda« dva glasbena igrokaza ter 28 strani enoglasnih, dvoglasnih in troglasnih mladinskih skladb. Delo bo tiskano na trpežnem papirju in bo vključeval velikom stroškom stalo samo 15 din.

Nočemo zatirati in sovražiti nobene tuje narodnostne manjšine, vendar moramo po-znati njeno delo in stremljenje. Torej, prav kratko!

Današnji Ptuj predstavlja za ves okraj center in izhodišče nemških gospodarsko po-litičnih stremenj. Zato začnemo z njim!

Vpliv nemškega kapitala, ki se je v Ptu-ju že pred vojno trdno zasidral, je še vedno ogromen. Ptujski Nemci se smatrajo še ved-no za »Herrenvolke« ter s prezirom in samo-zavestjo bojkotirajo vse slovenske gospodar-ske in kulturne prireditve. Nemška nacional-na, prosvetna, pevška, verska, vzgojna, telo-vadna in športna društva v Ptuj delajo v največjem sporazumu in sožitju na poveča-nju gospodarske neodvisnosti in moči nem-ške manjšine, na njeni čim trdnější medse-bojni povezani ter končno, kar je naj-važnejše, s pomočjo stalnega kontakta z bor-beno narodno socialistično ideologijo.

»Volksbund für das Deutschtum im Ausland« jim daje poleg ostalega prav iz-datne materialne podpore. »Kulturbund« po-šilja mladino v Nemčijo na tehniko in v »Wirtschaftsschule«, kjer se v resnici vzgajajo za propagatorje velenemske miselnosti. »Ge-sangverein« je plačal svojim pevcem turnejo po Nemčiji. (Festival nemške pesmi v Vrati-slavi.) Tudi 200 poljskih delavcev iz ptujске okolice je v Nemčiji. Ogromen je propagan-dni material, ki prihaja iz Nemčije k nam.

V najprometnejši ptujski ulici je v nepo-sredni bližini gimnazije in dijaškega doma »Evangelische Filialgemeinde« izzivalno jav-no obesila velik zvon z nemškim znakom. (Pod pritiskom javnosti je že odstranjen.) »Kindergarten« služi za nemško vzgojo dece. Športni klub Ptuj z nad 300 člani pa za te-lešno vzgojo nemških fantov. (Lahkoatletski trener je iz Nemčije. Telovadba v mogočnem »Vereinshaus« je v duhu SS in SA oddelkov.) Zvečer se zbirajo po privatnih stanova-njih (»Heimabend«), čitajo in po radiu poslu-šajo nemške govornike, kujejo načrte in se navdušujejo za veliko Nemčijo, ki bi naj mejila na Severno, Vzhodno in Jadransko morje.

Značilno je, da so nemški zastopniki v občinskem svetu glasovali lani proti božični obdaritvi mestnih revežev, sami pa so never-jetno močno podprli svoje pristaše. (»Winter-hilfe«.)

(Se nadaljuje.)

Splošne vesti

PRAKTIČNI UČITELJSKI IZPITI — TER-MINI ZA VLAGANJE PRIJAV

V letošnjem šolskem letu se bodo vršili praktični učiteljski izpiti od 3. marca do za-četka junija. Vmes se bodo vršili veroučitelj-ski izpiti, ki se pričnejo 28. marca t. l., za ka-tere je treba vložiti prijave do 15. t. m., in praktični izpiti za otroške vrtnarice, ki se pričnejo 1. aprila; prijave je treba vložiti do 1. marca t. l. Z ozirom na veliko število uči-teljskih pripravnikov bo mogoče vse prijav-ljene kandidate izprašati samo, če se bo za-čelo z izpiti v polnem obsegu takoj v marcu. Zato odreja komisija naslednje termine za vlaganje prijav:

1. Kandidati, ki že imajo 20 mesecev službe, morajo vložiti prijave do 20. febru-erja t. l.
2. Kandidati, ki bodo dopolnili 20 mese-cev službe šele do 31. marca t. l., naj do tega dne vložijo prijavo. Tisti kandidati, ki do 31. marca ne bodo dopolnili 20 mesecev slu-žbe, ne morejo priti k izpitu v tekočem šol-skem letu.
3. Kandidati, ki so bili pri novembrskih izpiti lanskega leta reprobirani na 6 mese-cev in žele v tem šolskem letu ponavljati iz-pit, naj vložijo prijave do 20. februarja t. l. Na vrsto bodo prišli v zadnji skupini, ki bo opravljala izpit koncem maja.
- Vsi kandidati naj do 2. t. m. sporoče neposredno po dopisnici izpitni komisiji, da so vložili prijavo za izpit, obenem naj nave-dejo, koliko časa službujejo. To je komisiji potrebno za takojšnjo sestavo razporeda iz-pitov.

Državna komisija za praktične učit. izpite v Ljubljani.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani ima svoj

63. redni občni zbor

v ponedeljek, dne 7. marca 1938., ob 19,30 uri v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Zborovalni red:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora o delova-nju in o letnem računu 1937. s predlogom o razdelitvi čistega dobička.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora o de-lovanju in o letnem računu za leto 1937. s predlogom o razrešnici.
4. Odobrenje letnega računa za leto 1937. in podelitev razrešnice upravnemu odboru.
5. Določitev višine, do katere se sme za-druga zadolžiti.
6. Določitev višine, do katere sme zadru-ga prejemati hranilne vloge.
7. Določitev višine, do katere sme zadru-ga odobriti posojila članom.
8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pismeno sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.
9. Dopolnilne volitve.
10. Slučajnosti.

Če ne bo občni zbor ob 19,30 sklepčen, bo pol ure pozneje v istih prostorih za reši-tev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število pri-sotnih zadrugnikov. Letni račun je na vpo-gled med uradnimi urami v zadrugi pisarni, Gajeva ulica 9.

Upravni odbor.

— Učiteljska društva bi morala poslati mesečne prijave sekciji v smislu čl. 6. Poslovnik najkasneje do 10. vsakega meseca. Skoro vsa društva, kar moramo pohvalno omeniti, se držijo tega reda. Zaostala so le: Društvo Črnomelj za december in januar ter društvo Šmarje Rogatec za januar. Prizadeta društva prosimo, da to zamudo čimprej uredijo. Istočasno apeliramo na vsa ona društva, ki dolgujejo sekciji na članarini, da svoje obveznosti napram njej čimprej likvidirajo, ker je drugače točna administracija naravnost nemogoča. Če tudi v tem pogledu ne bo reda, bomo primorani izdati listo vseh društev, ki so na dolgu z večjimi zneski.

— Šolska upraviteljstva oziroma krajevne šolske odbore prosimo, da poravnajo naročnino Popotnika za tekoče upravnno l. 1937/38. Večina šol je našemu pozivu že sledila, vendar pa je še tretjina takih, ki še niso poravnale letošnje naročnine. To bodo posamezna šolska upraviteljstva, ki tega do sedaj še niso mogla storiti, lahko poravnala ob tretji dotaciji banovine iz partije IV/2 (obvezni listi) proračuna B za leto 1937/38. — Staro, a še ne poravnano naročnino iz prejšnjih let naj krajevni šolski odbori, v kolikor je ne bi mogli kriti iz tekočih sredstev, vneso v proračun upravnih občin za leto 1938/39, pod poglavjem »Ureditve obvez šolski občini iz preteklih proračunskih let«. Na ta način upamo, da bo v letu 1938. celotna naročnina »Popotnika« poravnana. Pri nakazilih se poslužite edine polnočnice št. 11.153, ki bodo priložene seznamu dolžnikov. Za silo lahko uporabljate tudi kupljene položnice, napišite pa vedno številko 11.153 in Jugoslovensko učiteljsko združenje v Beogradu, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, ne pa »Uprava Popotnika«, ker ni

ma ta svojega čekovnega računa. — V kratkem dobite potom svojega društva tudi seznam vseh šol — dolžnikov »Popotnika« in prosimo ponovno vse, da ta naš apel upoštevate.

— Vsi zavedni učitelji (-ice) bodo l. 1938. pristopili k Učiteljski tiskarni. Delež 250 din, ki se lahko plačuje v obrokih.

— Popravek. Med resnimi učiteljskimi društvi, ki niso poslala mesečnih prijav za januar t. l. je bilo navedeno tudi sresko društvo Škofja Loka, ki se je pa pravčasno že l. jan. t. l. utemeljeno opravičilo, ker ni predložila prijave in to iz razloga, ker se tovarišica blagajničarka zdravi od 19. dec. 1937. na kliniki v Zagrebu in ni mogla izročiti blagajniških poslov drugemu.

— Prevzemnik »Osnov strnjene šole« v skladu s prošnjo za zaostale zneske. Ker je kritika delo označila kot »najaktualnejše in po vsebini najbogatejše, kar jih je pri nas izšlo...« in ker je med 4800 slovenskimi učitelji doslej le 2000 izvodov, sem pripravljen oddati še nekaj izvodov pod ceno, samo da bo tovarišem (icam) olajšana pot k izpolnitvi strokovnega znanja. E. Vranc, uč., Studenci pri Mariboru.

— Tov. Starman, referent za Podmladek Rdečega križa na prosvetnem oddelku Kraljevske banke uprave, prosi one tovarišice in tovariše, ki bi imeli kakršne koli fotografije Podmladkarjev RK., ki bi jih prikazovale bodisi v šolski kuhinji, na letovanju, pri kopanju, pri igri, pri smučanju, na izletu, na kakih proslavi, ali kako drugače, da čimprej pošljejo te slike Dravskemu banovinskemu odboru društva Rdečega križa, sekciji Podmladka, Ljubljana, Gospodarska cesta 2/II. — Eventualni stroški se povrnejo.

— Nove napiše na lepenci za oddelke in razrede osnovnih in višjih ljudskih šol je založila Učiteljska tiskarna. — Napiši ustrezajo zahtevam okrožnega razpisa kraljevske banke uprave. Pri naročilih navedite koliko ima šola oddelkov osnovne in koliko oddelkov višje ljudske šole. Da se bodo čimprej udomačili po zakonu določeni izrazi, nabavite za vse učilnice pravilne napiše.

— Bezjakovo »Vzgojstvo« nudimo šolam in učiteljem — vezano — po 10 din (prej 56 din).

— Sreski šolski nadzorniki, šolski upravitelji, pa tudi učitelji nujno rabijo Todorovičev »Komentar« k šolskemu zakonu. V zalogi imamo le še 42 izvodov po 30 din.

— Za stare račune moramo računati obresti. Še ljubše pa so nam plačila, s katerimi se tudi mi znebimo nadležnih bremen.

— Šolske knjižnice popolnite s knjigami iz pocenjene zaloge knjigarne Učiteljske tiskarne, dokler je kaj zaloge. Pri večjih naročilih enoletni rok za plačilo.

Mladinska matica

— mm Izid tekmovanja za razpisane književne nagrade Mladinske matice bo objavljen v prihodnji številki »Učiteljskega tovariša«.

— mm Seja literarnega odseka MM bo 12. t. m. ob 18. uri, seja celotnega odbora pa ob 20. Ker sta obe seji važni, je prisotnost vseh odbornikov kakor članov literarnega odseka potrebna.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Opozorilo. Članstvo UPZ je na zadnjem pevskem tečaju sklenilo, da se mu bo lahko s 1. marcem t. l. začelo odtrgovati obroke za turnejski fond in vendar še večina članstva ni poslala svojih izjav. Prosimo, da radi ostalih priprav za turnejo čimprej store svojo dolžnost! Izjave pošiljajte v pisnih kot tiskovine! Prihodnji pevski tečaj bo najbrže meseca marca okoli sv. Jožefa. Turneja se bo vršila med 9. in 18. majem t. l. — Tajništvo.

Šolski radio

— r XX. teden. Torek, 15. februarja: »Kako tudi učenec in učenka lahko pomagata, če nastane nenadno nezgoda ali nesreča«, gosp. dr. Franta Mis. Predavatelj bo v poljudnih besedah razložil pojme: nezavest, krvavitev, rana, izpaha, izvina in kostolom. Starosti in izkušnjam primerno bo podal navodila za prvo pomoč, zlasti pa za izvajanje potrebnih ukrepov v primeru odsotnosti odraslih. — II.—III.

Petek, 18. februarja: »Glasba in glasbeni znaki pri starih narodih«, g. kapelnik dr. Josip Čerin. 1. Kitajci. Kitajska skala, cesarjev ton, glasba v svetišču, instrumenti, činele. 2. Asirci. Obkleka godbenikov, instrumenti, kitara. 3. Arabci. Arabska skala, arabska lutnja. 4. Izraelci. Davidovi psalmi, skrinja zaveze, glasbeni znaki, Salomonova »visoka pesem«. 5. Egipčani. Glasba elementov, nebeske harmonije, skala, harfa, hieroglifi. — II.—III.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 13. februarja, ob 17. uri predaval g. Vladimir Kuret: O rezi vinske trte.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo imelo zborovanje dne 5. marca ob 10. uri v Krškem. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Predavanje prof. G. Šiliha: »Aktualna pedagoška vprašanja naše dobe« (s posebnim ozirom na delo naše ljudske šole). 4. Učiteljski pokret. 5. Poročilo nadzornega odbora. 6. Slučajnosti. — Odborova seja je ob 10. uri. Dolžnost vsakega člana je, da se zanima za svoja stanovska vprašanja in za sodobno stanje pedagogike. — Odbor.

DAMSKA KONFEKCIJA

A. P A U L I N

sporoča, da je otvori la svoj novi, velikomestno urejeni lokal v Ljubljani, v Šelenburgovi ulici št. 1

dne 8. februarja,

založen z najelegantnejšimi modeli pomladne mode ter Vas vabi k obisku.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Deputacija, ki je štela 60 članov je bila sprejeta od več ministrov in je pri njih intervenirala proti ustanavljanju državne tiskarne in monopolizaciji učbenikov in šolskih zvezkov. V tej deputaciji je bil tudi predsednik sekcije JUU tov. Metod Kumelj. Deputaciji je prosvetni minister poudaril, da je sedanji načrt samo eden od številnih načrtov, ki jih ima prosvetno ministrstvo, in da se bodo pri izdelavi končnega načrta uredbe o organizaciji državne tiskarne upoštevale vse upravičene želje in zahteve grafičnih podjetij in delavstva ter prizadetih ustanov. Enake obljube je prejela delegacija tudi od drugih ministrov. (»Slovenec«, 8. II.)

— I V zadevi državne tiskarne in monopola učbenikov je bila deputacija tudi pri predsedniku ministrskega sveta g. dr. Stojadinoviču, ki je obljubil sklicati širšo anketo, ki naj podrobno prouči vse te probleme. (»Jutro«, 9. II.)

— I Proti monopolizaciji tiska in prosvete. Tak je naslov notice v »Slovencu« od 6. II., v kateri poroča, da je posebno iz Slovenije odšla v Beograd, kjer bo pri gospodu predsedniku vlade, obeh slovenskih ministrskih ter pri prosvetnem in trgovinskem ministru izrazila svoje ugovore proti nameravanemu monopolu.

— I O predlogih za spremembo zakona o šolskih knjigah in učilih piše »Jutro« od 6. II. Med drugim pravi: Sedaj je znan tudi točen tekst nameranih sprememb v zakonu o učbenikih. Jedro celega zakona je v § 1., ki je do sedaj določal, da vse učne in pomožne knjige ter druge učne pripomočke za narodne in meščanske šole, učiteljske in srednje šole izdaja država in da je edino te dopustno rabiti v imenovanih šolah.

Novi paragraf 1. naj dobi sledeče besedilo: »Učbeniki, pomožne knjige in učni pripomočki za narodne, meščanske, srednje in učiteljske šole so državne in zasebne izdaje. Za eden in isti predmet in razred učiteljske ter vsake vrste srednje in meščanske šole sme biti samo en učbenik državne izdaje, poleg njega pa še največ dva učbenika privatne izdaje. Odobreni učbeniki državne izdaje se bodo po potrebi tiskali po jezičnih posebnostih poedinih pokrajin. Za ljudske šole sme biti več učbenikov državne izdaje za isti predmet in za isti razred in poleg vsakega učbenika državne izdaje največ tudi po dva učbenika privatne izdaje. Za ljudske šole v dravski banovini sme biti za vsak predmet po en učbenik državne izdaje in po dva učbenika privatne izdaje s slovenskim besedilom. Za meščanske, srednje in učiteljske šole v dravski banovini se bo razpisoval poseben natečaj za učbenike iz narodnega jezika in jugoslovanske književnosti. Odobreni učbeniki s srbsko-hrvatskim besedilom se smejo v dravski banovini uporabljati s slovenskim tekstom, kakor se smejo odobreni učbeniki s slovenskim besedilom uporabljati v celi državi v srbo-hrvatskem prevodu. V tem primeru daje minister prosvete potrebno posebno odobritev«.

— I O spremembah Zakona o učbenikih piše »Domoljub« 3. II. in končuje svojo notico sledeče: Slovenci se ne moremo zadovoljiti samo s slovensko pisanimi knjigami. Glavno je duh, ki veje v njih. Zato dajite Slovincem knjige slovenskega duha in slovenskega srca.

— I Centralizem v prosvetni upravi. Pod tem naslovom priobčuje »Jutro« od 4. II. članek, ki v njem kritizira centralistično smer, ki prihaja do izraza tudi v prosvetni upravi.

Med drugim omenja, da so doslej imeli prosvetni oddelki po banovinah svoj status, po novem proračunu se osebni status prosvetnih oddelkov vodi centralizirano. Dalje pravi, da bo znižano število nadzornikov, postavka za 180 uradniških mest za prosvetne oddelke je centralizirana, centralizirani so krediti za potne stroške pri prosvetni upravi. Na nedavni seji glavnega prosvetnega sveta ni bilo niti govora o novih načrtih za monopoliziranje šolskih knjig in tiskovin.

— I Ostro kritiko monopolskih zvezkov prinaša »Slovenec« od 3. febr. v notici: »Monopolizacija učil«. To notico citira tudi celjska »Nova doba« 4. II. in dostavlja: Ako je bilo po volji in na zahtevo izvestnih ljudi iz Slovenije dopustno in mogoče izvršiti toliko učiteljskih premostitev, bi bilo pri dobri volji mogoče odstraniti tudi gornjo nedostojnost.

— I Ali bodo vsi protesti zaman? Monopol državne tiskarne se mora prepovedati. Pod tem naslovom prinaša »Trgovski list« od 4. II. oster članek proti predvidenemu monopolu. Med drugim pravi tudi: Ali so bili šolski zvezki prej boljši ali so sedaj? Tudi na to vprašanje odgovarjajo vsi strokovnjaki soglasno, da so bili šolski zvezki zasebnih podjetij boljši!

— I Šolo so morali zapreti v Gradišču, kjer je okrog 100 šoloobveznih otrok in sedaj nobenega učitelja. (»Jutro«, 9. II.)

— I O početkih ljudskega šolstva v tržaški okolici prinaša informativen članek »Istra« od 4. februarja.

— I Za naše izseljence je govoril v radiu prosvetni minister g. Magarašević o problemu edinstvene ljudske šole. V tem svojem predavanju je orisal razvoj ljudskega šolstva od zedinjenja do danes. (Rasni listi).

Učiteljski pravnik

— § Vprašanje: A. B. iz M. Upravitelj šole ima zelo obsežen vrt. Del vrta ima šolski sluga. Prosila sem ga za eno grečo, a je nisem dobila. — Ali imajo neporočene učiteljske pravice do vrta, zlasti če imajo lastno gospodinjstvo, — in nudi vrt toliko, da upravitelj ne more vseh pridelkov sam uporabiti ter jih prodaja.

Odgovor: Šolski vrt mora po § 52. z. o n. š. služiti kot učilo, užitek od vrta pa pripada učitelju vrtnarju, ki upravlja šolski vrt.

Naša gospodarska organizacija

— g Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju, r. z. z. o. z., bo imela svoj redni občni zbor v soboto, 19. marca 1938., ob 13.30 v okoliški šoli v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva o poslovanju zadruge za l. 1937. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobrenje letnega računa za l. 1937. 5. Volitev članov načelstva. 6. Slučajnosti. Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

— t Zadrugnike Učiteljske tiskarne prosimo, naj se pri nakupu blagaj za lastno uporabo legitimirajo z zadrugno knjižico, če te nimajo s seboj, pa z železniško legitimacijo.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo dne 19. februarja 1938. ob 9. uri dopoldne v Mariboru, Narodni dom, z naslednjim dnevnim redom: 1. Predavanje tov. Menceja Martina: Kako določujemo inteligenčno stopnjo otrok (testiranje)! 2. Situacijsko poročilo in dopisi. 3. Članarina za pedagoške publikacije (SSM, itd.) — Odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOL. VZHODNI DEL je zborovalo v soboto dne 15. jan. v mestni posve-tovalnici ljublj. magistrata. Zborovanja se je udeležilo 49 tov. in tovarišic.

Tov. predsednik je ugotovil, da udeležba zborovanja zadnje čase zelo nazaduje, zaradi tega se je sklenilo, da se bo moral v bodoče vsak član, ki se zborovanja ne udeleži, pisмено opravičiti in svoj izostanek tudi utemeljiti.

Tov. nadz. g. Fr. Drnovšek je obvestil naše društvo, da je tov. France Grašič iz Iške vasi izgotovil prav lep relief ljubljanskega sreza, ki ga prav toplo priporoča vsem šolam našega sreza v nabavo.

Sklenilo se je tudi odzvati se povabilu Kamniškega društva za skupno zborovanje v mesecu februarju, a v mesecu marcu se bo vršilo na Grosupljem zborovanje, ki bo združeno z ogledom tovarne motvoža.

Nato je tov. R. Znidarčič prav zanimivo predaval o novem slovenskem pravopisu. Prikazal nam je razvoj našega pravopisa v kratkih potezih. Omenil je tudi, da imata poleg drugih jezikoslovcev največjo zaslugu Levstik in Janežič. Ravno zadnji je z izdajo svoje slovnice položil temelj slovenskemu pravopisu. Do svetovne vojne je imel pri nas veljavo Levčev pravopis, po vojni pa je izdal Breznik novo slovnico, ki je dosegla že četrto izdajo. Sedanji novi pravopis priznava domovinsko pravico raznim besedam, ki so popolnoma tujeja izvora.

Svoja izvajanja je končal z željo, naj bi v naše šole našel pot živi narodni jezik, ki naj bi pregal iz nje našo šolsko slovenščino.

Za svoje poučeno in skrbno sestavljen predavanje se mu je tov. predsednik v imenu vseh prav prisrčno zahvalil.

M. Kozin, preds. Jaka Skubic, za tajnika.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izpravlja optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalne orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

TOVARIŠI UPOKOJENCI!

Na Vrhniki pri Ljubljani oddam s 1. majem pod zelo ugodnimi pogoji v najem enodružinsko hišo z vrtom in sadovnjakom. Ponudbe pod značko »Lepo«.

Vsakournstna sula in druge specialitete za maske

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA